

INTERNATIONELLT

LOs internationella strategi 2021–2025

Landsorganisationen i Sverige

© Landsorganisationen i Sverige 2020

Omslagsfoto: Lars Forsstedt

Grafisk form: LO

Produktion och tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2020

ISBN 978-91-566-3488-8

LO 20.12 100

Innehåll

Sammanfattning	5
LOs internationella uppdrag och syfte – vision	6
<i>LOs internationella strategi 2021–2025 – beslutsform</i>	6
<i>LOs internationella strategi (nuläge)</i>	6
<i>Globala risker</i>	7
<i>Organisering och mobilisering</i>	8
LOs och förbundens roll i befintliga strukturer	9
<i>Fackliga strukturer</i>	9
Formella strukturer och verktyg	10
<i>ILO</i>	10
<i>OECDs riktlinjer för multinationella företag (OECD Guidelines)</i>	10
<i>Global Deal</i>	10
<i>FN och Agenda 2030</i>	10
LOs och förbundens utvecklingssamarbeten	12
<i>Utvecklingssamarbete</i>	12
<i>LOs och förbundens förhållande till civilsamhället</i>	12
Klimat och hållbarhet – Just Transition – teknologi och digitalisering	14
<i>Demokratisera den gröna omställningen</i>	14
Den globala ekonomins påverkan på LOs och förbundens medlemmar	16
LOs kommunikation i relation till internationella prioriteringar	17
LOs internationella prioriteringar – slutsats	18
Fokusområden	19

Sammanfattning

LO OCH MEDLEMSFÖRBUNDEN har tagit fram denna internationella strategi för åren 2021–2025. Strategin bestämmer inriktningen och lyfter fram de prioriterade mål som LO har för den internationella verksamheten under den aktuella perioden. Som komplement till den övergripande strategin läggs mer specifika inriktningsdokument som vägleder LOs arbete i regioner och inom utvecklingspolitik. Den internationella strategin refererar likväl till LOs övergripande mål.

Strategin tar sin utgångspunkt i den maktmässiga obalansen mellan arbete och kapital på den globala arenan. Strategin sätter upp målet om att arbetstagare på den globala arbetsmarknaden ska omfattas av fundamentala fackliga rättigheter och rättmätigt ta en större del av den globaliserade ekonomins mervärde.

Detta ska uppnås genom globalt solidariskt fackligt arbete inom befintliga formella och informella strukturer. Fokus ligger på att i samarbete med relevanta organisationer uppnå balans mellan arbete och kapital genom hållbart omställningsarbete.

Strategin kommer årligen att utvärderas och uppdateras gemensamt med förbunden, i anslutning till framtagandet av verksamhetsplaner. Strategins prioriteringar kommer att vägleda LO och förbunden i vårt dagliga internationella arbete. Strategin kompletteras med LOs EU-politiska program.

LOs internationella uppdrag och syfte

– vision

LO OCH MEDLEMSFÖRBUNDENS grundläggande uppgift utgår från medlemsförbundens medlemmar, deras vardagliga situation och de behov som finns i arbetslivet. Ett arbetsliv som bland annat ska erbjuda trygga anställningar, goda anställnings- och arbetsvillkor, en trygg och säker arbetsmiljö, möjligheter till utveckling i jobbet samt inflytande över sin egen arbetsituation.

LOs internationella arbete utgår från respekten för grundläggande rättigheter som att bilda fria demokratiska fackföreningar, en trygg och säker arbetsmiljö samt att kunna påverka sitt arbetsliv. LO och förbunden arbetar för att stater och företag respekterar nationella och internationella regelverk som ska garantera arbetstagares grundläggande fackliga och mänskliga rättigheter, både i arbetslivet och i samhället.

LOs internationella strategi 2021–2025 – beslutsform

Strategin är vägledande för LOs och medlemsförbundens representanter och för verksamhetens inriktning i samverkansorganisationer såsom Union to Union, Olof Palmes Internationella Center samt i andra organisationer och sammanhang där uppdragsgivare representerar LO.

Strategin har förankrats genom en beredningsprocess med representanter för förbunden. LO och förbunden tog beslut att forma en strategi vid LOs internationella kommitté hösten 2019, föranlett av en kommande motion till LOs kongress 2020. Strategidokumentet har även beretts via LOs tvärfackliga råd och LOs internationella kommitté har utgjort referensgrupp.

Till den internationella strategin kopplas regionala inriktningar för Kina, EU, utvecklingssamarbete och LOs miljö- och klimatpolitiska program. Strategin kommer även att uppdateras med ett organisationsschema.

Strategin ska vara ett levande dokument som utgör bas för verksamheten och stäms av årligen via LOs internationella kommitté.

LOs internationella strategi (nuläge)

LO formade år 2006 den senaste internationella strategi som har kompletterats med verksamhetsplaner och uppföljningar antagna av LOs styrelse.

De allt snabbare förändringarna i vår omvärld ställer nya och ökade krav på vårt internationella arbete, vilket är en nödvändighet om vi även fortsättningsvis ska vara relevanta som facklig organisation och företrädare för våra medlemmars intressen och behov.

Den internationella konkurrensen, konservativa och högerpopulistiska regeringar med en strikt marknadsorienterad politik ökar sitt inflytande, vilket ökar den internationella pressen och trycket mot kollektivavtal, löner och arbetsvillkor. Nya initiativ och aktörer inom civilsamhället utmanar LOs och förbundens roll i det internationella arbetet. Det ställer krav på att LO och förbunden utvecklar strategier och prioriteringar för att det internationella arbetet ska fortsätta vara effektivt och framgångsrikt.

LO-förbundens medlemmar påverkas av globaliseringen och allt fler arbetar i en internationell konkurrensutsatt verksamhet. Företagens lednings-

strategier har lett till att mer av verksamheten utlokaliseras till leverantörer i en oändlig kedja. De globala produktionskedjorna omfattar en allt större del av världens produktion. Anställningstrygghet, arbetares villkor pressas och utmanas av företagets ständiga jakt på nya marknader, lägre kostnader och högre avkastning. Det resulterar i social dumping, att arbetare ställs mot arbetare och tvingas att konkurrera med varandra. När solidariteten utmanas och sätts på prov, innebär det stora utmaningar för fackföreningarna och krav på en socialt hållbar globalisering.

Globaliseringen driver på den ekonomiska utvecklingen. Världshandeln växer och utvecklingsländer står för mer än hälften av den globala ekonomiska tillväxten, något som dessutom ökar. Globaliseringen riskerar att leda till en ohållbar exploatering av naturresurser, ökade miljöproblem, växande klyftor mellan fattiga och rika, vilket påskyndas av att företag och deras verksamhet flyttar till länder med låga löner och dåliga arbetsvillkor.

Globaliseringens negativa effekter genom snedvriden ekonomisk fördelning riskerar att leda till ökad politisk och ekonomisk polarisering där tidigare traditionella arbeten med goda villkor riskerar att förloras och ersättas med otryggare anställningar. Bristen på inkludering leder till en splittrad fackföreningsrörelse som utmanas internt och externt för att uppnå målen för den fackliga kampen.

Den globala och nationella fackföreningsrörelsen står inför stora utmaningar som bör lösas genom gemensamma åtaganden och prioriteringar.

Globala risker

- Regeringar och företag brister i respekten för grundläggande fackliga rättigheter. Majoriteten av världens arbetstagare lever i länder där fria fackföreningar antingen är förbjudna eller konsekvent motarbetas av stater och företag.
- Informell sektor – endast cirka 40¹ procent av världens arbetare har ett formellt anställningskontrakt.
- Ojämsställdhet – totalt sett är andelen kvinnor som förvärvsarbetar endast 48 procent, motsvarande siffra för män är 75 procent.²
- Majoriteten av kvinnorna på arbetsmarknaden arbetar i värdediskriminerade yrken. Värdediskrimineringen drabbar inte individer, till skillnad från andra former av diskriminering, utan drabbar hela yrkesgrupper på arbetsmarknaden. Det innebär att anställda i dessa yrken utför ett arbete för lägre lön och med sämre villkor än anställda i motsvarande mansdominerade yrken.
- Ojämlighet – 82 procent av förmögenhetstillväxten går till den rikaste procenten.³
- Kollektivavtalsförhandlingar under attack – cirka 80 procent av världens länder respekterar inte rätten att förhandla kollektivt.⁴
- 59 procent av världens arbetskraft tjänar inte tillräckligt för att täcka sina grundläggande behov, en så kallad "levnadslön".⁵

¹ https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_627189/lang-en/index.htm

² ITUC

³ ITUC

⁴ ITUC

⁵ ITUC

- Klimatförändringarna slår hårdast mot världens fattiga arbetare men utgör också ett betydande hot mot ökad jämlikhet och ekonomisk utveckling för alla arbetare.
- Skatteflykt och skatteparadis tar undan förutsättningar för samhällen att utvecklas – det globala skattebortfallet utgörs uppskattningsvis av mellan 100 och 240 miljarder USD, enligt OECD.
- Företagens allt mer komplexa produktionskedjor utmanar möjligheten att garantera goda och säkra arbetsvillkor.

De globala riskerna utgör grunden för en del av de utmaningar som den globala fackföreningsrörelsen står inför. För att uppnå ett önskat läge behöver fackföreningsrörelsen utveckla och stärka det redan pågående arbetet för att möta marknadens snabba förändringar för att uppnå jämlikhet och inflytande.

Organisering och mobilisering

Utgångspunkten för LO och förbunden är att påverka arbetsvillkor och samhällsutvecklingen utifrån medlemsstyrkan. Organisationsgraden är lika fundamentalt för att kunna påverka arbetsvillkoren såväl på den nationella arenan som på den globala arbetsmarknaden. Den globala fackliga rörelsen är representerad av ITUC som organiserar cirka 200 miljoner arbetstagare i 163 länder genom 332 nationella centralorganisationer.⁶

Arbetskraften består globalt av cirka 2,9 miljarder⁷ människor i formell och informell ekonomi. Det betyder att den organiserade arbetskraften utgör en mycket liten del av den totala arbetskraften. För att vara representativ och kunna företräda arbetstagarnas intressen krävs därför massiva insatser för att höja medlemsantalet för att den globala fackföreningsrörelsen ska vara legitim.

Den fria föreningsrätten blir samtidigt alltmer ifrågasatt i allt fler länder. Det framgår exempelvis av ITUCs Global Rights Index.⁸ LOs arbete inom ILO handlar bland annat om att bidra till att fler länder ratificerar och implementerar kärnkonventionerna som utgör en förutsättning för att kunna bygga facklig kapacitet och är därför av fundamental betydelse.

Maktbalansen mellan arbete och kapital på den globala arbetsmarknaden riskerar att utvecklas alltmer ojämnt. När grupper ställs mot varandra på den internationella arbetsmarknaden påverkas även villkoren för LOs medlemmar.

LOs och förbundens kompetens inom organisering utgör därför ett viktigt bidrag till att öka medlemsbasen även internationellt och därmed utjämna maktbalansen mellan arbete och kapital. LO bör likväl kunna bidra till att utveckla formella system för medlemsrekrytering, social dialog såsom partsmodell, organisering av a-kassan genom Gent-system⁹ och försäkringslösningar.

6 <https://www.ituc-csi.org/about-us?lang=en>

7 <https://www.ituc-csi.org/organising-602?lang=en>

8 ITUC Index 2019

9 https://www.lo.se/start/politiska_sakfragor/arbetsloshetsforsakring/gentsystemet

LOs och förbundens roll i befintliga strukturer

Fackliga strukturer

LO samarbetar och koordinerar det internationella arbetet med förbunden. LO samarbetar även med TCO och Saco. Syftet är att svenska arbetstagare därmed ska få en tydligare och starkare röst inom den internationella politiken. LO samverkar även inom Nordens Fackliga Samorganisation, NFS. När de nordiska fackföreningarna går samman, representeras 9 miljoner arbetare¹⁰, vilket motsvarar världens 12:e största ekonomi.¹¹

LO är verksam inom ETUC (Europafacket) och ITUC (Världsfacket). För LO är ITUC en arena som utgör möjlighet att påverka global policy, de formella strukturerna och att delta vid globala toppmöten. LOs roll inom ITUC är att vara en progressiv stabil partner för långsiktig utveckling. LOs resurser bidrar till att ITUC utvecklas som organisation, både internt och externt. Förbundens internationella arbete utgår bland annat från de globala branschspecifika federationerna, så kallade GUF. Det är av stor betydelse att ITUC och de globala branschfederationerna (GUF) koordinerar sitt arbete och att prioriteringar görs så att svenska intressen främjas. För att detta ska vara möjligt är det av stort intresse för den svenska fackföreningsrörelsen att dessa olika internationella organ representeras av ledande fackföreningsledare från Sverige.

¹⁰ <http://www.nfs.net/om-nfs/nfs-medlemsorg.-6039813>

¹¹ <https://www.svt.se/nyheter/uitiset/svenska/norden-ar-varldens-tolfte-storsta-ekonomi>

Formella strukturer och verktyg

ILO

FNs arbetsorganisation ILO är ett trepartsorgan där representanter för arbetsgivare, fackliga organisationer och regeringar samlas. ILOs konventioner är juridiska och politiska verktyg som reglerar grundläggande mänskliga rättigheter i arbetslivet, både i Sverige och globalt. ILOs åtta kärnkonventioner är universella och bindande för medlemsländerna. Trots att de flesta av världens länder har ratificerat dessa och många av ILOs övriga konventioner, brister de ofta i efterlevnaden. Den samlade fackföreningsrörelsens stora utmaning är att i samarbete med progressiva krafter driva utvecklingen i en positiv riktning. Sverige bör skyndsamt ratificera relevanta ILO-instrument.

OECDs riktlinjer för multinationella företag (OECD Guidelines)

LO arbetar med OECDs riktlinjer för multinationella företag och FN:s ramverk för företag och mänskliga rättigheter, som är värdefulla verktyg i det fackliga arbetet med att förbättra mänskliga rättigheter och villkor i arbetslivet. LO och förbunden ingår i den nationella kontaktpunkten, NKP, vars syfte är att kunna anmäla företag som bryter mot riktlinjernas intentioner samt att informera och öka kunskapen om riktlinjerna. LO anser att NKP bör ges ökade resurser. LO deltar inom TUACs (OECDs fackliga rådgivande kommitté) arbete för utvecklande av riktlinjerna. Det finns ökade krav om att riktlinjerna ska omvandlas till lag både nationellt, inom EU och FN. LO anser att det bör utredas och att det utgår från befintliga internationella och nationella verktyg för reglering av företag och mänskliga rättigheter.

Global Deal

Global Deal är ett initiativ som lanserades av Sverige med syfte att genom den sociala dialogen stärka relationerna mellan parterna på arbetsmarknaden för att uppnå goda arbetsvillkor. Global Deal utgår från den svenska erfarenheten av att goda välutvecklade relationer mellan arbetsmarknadens parter är en förutsättning för att upprätta anständiga arbetsvillkor, god utveckling för företag och främja en hållbar samhällsutveckling. Global Deal drivs av ett kansli inom OECD i Paris, tillsammans med ILO. LO och förbunden har genomfört flera aktiviteter i Global Deals anda, bland annat ett internationellt koncept kallat Let's Talk, som ger möjligheten för arbetstagarer, arbetsgivare och representanter för regeringar och relevanta aktörer i civilsamhället att utveckla former för social dialog i deras lokala miljö.

FN och Agenda 2030

LO agerar inom FN och dess organisationer för att främja LOs och den internationella fackföreningsrörelsens arbete. Detta sker genom samarbete inom ITUC. LO och förbunden deltar vid möten och konferenser rörande viktiga frågor såsom klimat, jämställdhet och rätten till rent vatten. LO och förbunden arbetar också i relation till företagsnätverket inom FN, Global Compact.

Agenda 2030 är FNs globala dagordning som syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. LO arbetar för att den svenska regeringen ska förverkliga agendan både nationellt och internationellt. De globala målen är integrerade, odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Agendans 17 utvecklingsmål har under flera års tid arbetats fram i bred konsultation med stater, myndigheter, organisationer och allmänhet. Fackföreningsrörelsen deltog aktivt i både förarbetet och under förhandlingarna, nationellt och internationellt. För LO är mål 8 om hållbar ekonomisk utveckling och anständiga arbetsvillkor särskilt angeläget tillsammans med mål 5 för jämställdhet och mål 10 för jämlikhet för att väga upp den globaliserade ekonomins obalanser genom att förverkliga ILOs Decent Work Agenda.¹² Förbunden har utifrån sin specifika verksamhet prioriterat ytterligare mål inom Agenda 2030. LO bidrar till ITUCs strategiska arbete inom FN för att påverka en hållbar utveckling.

¹² <https://www.regeringen.se/4adaeo/contentassets/cb8468ff12924bd6b8d24e077913419f/landsorganisationen-i-sverige.pdf>

LOs och förbundens utvecklingssamarbeten

Utvecklingssamarbete

LOs och förbundens utvecklingssamarbete, som i huvudsak genomförs med finansiellt stöd från Sida, är ett viktigt verktyg för att uppnå LOs och förbundens ambitioner i det internationella arbetet.

Alla projekt som LO och förbunden genomför ska ta utgångspunkt i att stärka de organisationer som vi samarbetar med. Implementering av grundläggande fackliga rättigheter (rätten att organisera sig och förhandla kollektivt) är därför alltid ett centralt inslag i projekten oavsett om temat för projekten är organisering, kapacitetsuppbyggnad, implementering av social dialog/partssamverkan, arbetsmiljöfrågor, förhandlingsteknik, juridisk kompetens etc. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar all projektverksamhet LO bedriver.

Behovet av stöd via fackliga utvecklingsprojekt är stort och överstiger de möjligheter och resurser som LO och förbunden har. Detta gäller såväl personella som interna och externa finansiella resurser. Inriktning och strategiska mål för utvecklingsprojekten styrs av LOs och förbundens prioriteringar. Projekten ska bidra till en hållbar utveckling för våra fackliga samarbetsorganisationer i de länder och regioner som LO och förbunden prioriterar.

För att legitimera utvecklingssamarbetet är det dessutom viktigt att LOs och förbundens enskilda projekt har tydlig återkoppling till medlemsförbundens medlemmar och deras vardag, bland annat genom att motverka exploatering och social dumping.

Det finns också skäl att stärka samordningen mellan LOs och medlemsförbundens utvecklingssamarbeten för att söka och dra nytta av synergieffekter.

LO och förbunden formar utvecklingssamarbeten som kanaliseras genom Union to Union eller via Olof Palmes Internationella Center som samordnar LOs och förbundens projektansökningar.

Det finansiella stödet spelar en central roll för att möjliggöra för facken att vara förändringsaktörer och därigenom bidra till fattigdomsbekämpning och att stärka demokratiutveckling. Stödet hotas av höger- och inte minst nationalistiska krafter, vilket erfarenheter från våra nordiska grannländer visar. Därför är det av central betydelse att finna alternativa finansieringsmöjligheter för att säkerställa ett långsiktigt och stabilt internationellt solidaritetsarbete.

LOs och förbundens förhållande till civilsamhället

LO och förbunden utgör parter på arbetsmarknaden. Det ger en unik position och mandat till att påverka arbetsgivarorganisationer, företag, arbetsplatser och politiken. Det är en position som ständigt behöver utvecklas och försvaras. Ställningen som den mest representativa organisationen för arbetstagare ger access till att ingå i formella strukturer såsom ILO, OECD etc.

Inom det internationella arbetet agerar en mängd civilsamhällesorganisationer. Flertalet av dessa organisationer driver frågor som ligger nära eller

parallellt med LOs och förbundens internationella verksamhet. LO och förbunden bör bejaka sin särställning som part på arbetsmarknaden samtidigt som varje enskilt fall kräver en bedömning om ett samarbete med en civilsamhällsorganisation kan gynna medlemsnyttan för LO och förbunden.

Svensk fackföreningsrörelse med LO och förbunden i spetsen har under mycket lång tid sett andra civilsamhällsorganisationer (CSO) som strategiska partners men även till viss del som konkurrenter. LO och förbunden bör utifrån den internationella strategin se över vilka organisationer som kan vara strategiskt att samverka med för att nå de mål som sätts upp men också för att i samverkan nå ut bredare till den svenska allmänheten om förhållanden på de globala arbetsmarknaderna.

Flera förbund samverkar redan i dag med många civilsamhällsorganisationer likväl som de fackliga globala federationerna också har strategiska samarbeten med globala CSO. Samverkan byggd på klara roller där CSO granskar utvecklingen och de fackliga organisationerna med sin unika roll förhandlar avtal är ett verktyg för att införliva LOs och förbundens strategiska internationella mål.

Det är också uppenbart att vissa CSO vill ta på sig den fackliga rollen, samtidigt som det finns en tendens att multinationella företag och även stater hellre samverkar med CSO än utvecklar en social dialog med sina anställda eller deras fackföreningar. När detta sker bör LO och förbunden alltid agera för att få samtliga parter att förstå den unika särställning som facket har på arbetsmarknaden. Detta görs bäst genom att långsiktigt samtala och samverka med CSO som har en tendens att inkräkta på det fackliga området.

LO och förbunden kommer att analysera vilka svenska CSO som kan ge ett mervärde för att uppnå den internationella strategin men även hur vi strategiskt kan gynnas av deras etablerade kanaler både mot den breda allmänheten men även gentemot makthavare.

Klimat och hållbarhet – Just Transition – teknologi och digitalisering

ÅTGÄRDerna som krävs för att minska mänsklig klimatpåverkan varierar mellan regioner, ekonomiska sektorer och individer. En hållbar omställning kräver att alla världens länder solidariskt delar på kostnaderna för att ställa om världens samhällen så att Parisavtalet blir verklighet. Även om växthusgasutsläppen är lokala behövs internationellt samarbete för att uppnå hållbara, ekonomiskt och socialt rättvisa lösningar. I vissa fall krävs också mellanstatliga finansieringslösningar såsom EUs Gröna giv och de olika fonder som skapats inom ramen för FNs klimatförhandlingar.

Det är av vikt att de internationella åtgärderna för att minska växthusgasutsläppen innehåller strategier och åtgärder för en hög sysselsättning, utbildning, förbättrade jobb och arbetsvillkor samt tydliga vägar in på arbetsmarknaden för dem som riskerar att förlora jobbet i omställningen.

LO menar att de internationella handelsavtalen ska bidra till att minska negativ miljö- och klimatpåverkan. Världen måste bort från direkta och indirekta subventioner av miljö- och klimatskadliga verksamheter. På så sätt stimuleras också framväxten av klimatsmarta verksamheter och jobb.

Teknikutveckling och omställning för att klara klimat och miljö måste göras på ett sådant sätt att det skapar förutsättningar för arbetstagare att ta de nya jobb som skapas med anständiga arbetsvillkor. Globalisering av ekonomin får inte innebära att ekonomiskt svaga grupper utnyttjas eller att det begås rovdrift mot vår miljö i syfte att skapa ekonomisk tillväxt.

En rättvis omställning består av två delar: 1) åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser minst till Parisavtalets¹³ nivåer och 2) strategier för fortsatt hög sysselsättning med ekonomiskt och socialt hållbara jobb och inkomster. Minskade utsläpp får inte ske till priset av att människor ställs utan jobb och inkomster. Samtidigt får oron för att vissa jobb försvinner inte vara skäl till att motarbeta klimatkraven på minskade utsläpp. Såväl klimat- som sysselsättningsmål måste uppnås för att omställningen ska vara ekonomiskt och socialt hållbar och rättvis.

Demokratisera den gröna omställningen

Strategier för hur detta ska ske måste utgå från utmaningarna på varje enskild arbetsplats. Få andra uppgifter är så väl anpassade efter strategin ”Tänk globalt agera lokalt” som en rättvis omställning. Genom att börja lokalt kan de som närmast berörs av omställningen själva påverka sin framtid. De kan också se vad en omställning mot klimatneutralitet innebär för deras arbets- och livsvillkor. En lokal utgångspunkt ger ett ökat deltagande och en demokratisering av omställningen som slår vakt om en rättvis omställning.

LO vill därför stödja lokala initiativ för att initiera en ekonomiskt och socialt rättvis omställning på detta sätt. Genom vårt internationella samarbete avser vi att:

¹³ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/parisavtalet/>

- öka kännedomen om klimatutmaningarna och kraven på en rättvis omställning
- stödja arbetet med att organisera arbetstagare i fackföreningar så att de kan jobba lokalt med frågan om rättvis omställning
- stödja lokala initiativ för att skapa en rättvis omställning
- stödja nationella initiativ för en klimatsmart näringspolitik

Den globala ekonomins påverkan på LOs och förbundens medlemmar

SVERIGE ÄR ETT EXPORTBEROENDE land. Utvecklingen i vår omvärld påverkar direkt och indirekt alla LO-förbundens medlemmar. Direkt påverkas de medlemmar som arbetar i exportrelaterade och internationellt konkurrensutsatta företag, där variationer i kostnader, efterfrågan och utbud är direkt avgörande för egen produktion. Indirekt påverkas även LO-anslutna medlemmar som arbetar i företag och verksamheter som är mer beroende av den nationella ekonomiska utvecklingen, då den exportberoende sektorn på längre sikt påverkar de ekonomiska förutsättningarna i landet som helhet och lönebildningen på hela arbetsmarknaden.

I takt med en ökad internationalisering av ekonomin, har utbytet av varor och tjänster mellan nationer blivit billigare och snabbare. Nya produktionsländer med lägre kostnader har medfört att produkterna blivit billigare. Det har gett upphov till sammansatta värdekedjor som förbättrar effektiviteten men har också ökat det ömsesidiga beroendet. LO och förbunden verkar därför också för en rättvis internationell konkurrens mellan länder och företag. Det är viktigt att företag möts av likvärdiga villkor avseende arbetstagarnas rättigheter och att oseriösa arbetsgivare inte kan komma undan med att inte respektera gemensamma regler och avtal.

För arbetstagare har utvecklingen inneburit att företag relativt enkelt kan ställa om verksamheten, byta produktionsland och/eller ersätta en grupp arbetskraft med en annan. LO är för en öppen handel av effektivitetsskäl och för att det skapar ekonomisk tillväxt och därmed nya jobb. Det är samtidigt avgörande att internationell handel sker på jämlika villkor. Arbetstagares rättigheter måste alltid respekteras och får aldrig ses som ett fördyrande hinder för handel. Genom att till exempel använda och utveckla EUs så kallade hållbarhetskapitel, kan vi ställa krav på goda sociala villkor i samband med upprättande av handelsavtal.

Fördelningen av globaliseringens ekonomiska vinster är skev utifrån löntagarnas perspektiv, vilket visas sedan decennier tillbaka med en sjunkande löneandel i ekonomin till förmån för en ökad kapitalandel. Kapitalägare och multinationella företag har genom sin ekonomiska styrka makt och inflytande. Var investeringar och sysselsättning etableras är ofta en förhandlingsfråga, där arbetstagares rättigheter ibland åsidosätts av politiska företrädare som en konkurrensfördel gentemot andra länder. Fackets ursprung som demokratirörelse fyller en självklar roll i arbetet att få till en mer jämlik fördelning av makt och vinster som uppstår i globaliseringens spår.

LOs kommunikation i relation till internationella prioriteringar

DET ÄR AV VIKT att kommunikation om LOs och förbundens internationella arbete är en integrerad del av arbetet. Internationellt fackligt arbete är i dag inte en separat del av LOs eller förbundens arbete utan en i allra högsta grad integrerad del och därför måste även kommunikationen vara integrerad i arbetet genom tillräckliga resurser.

Genom kommunikation kan förbundens medlemmar och förtroendevalda involveras i arbetet och se behovet av internationell facklig verksamhet. Därmed ökar länken och förståelsen om hur den internationella arbetsmarknaden och ekonomin påverkar vår vardag. Genom att bygga upp och utveckla medlem-till-medlem-kommunikationen kan förståelsen och engagemanget öka.

LO och förbunden bör utveckla ett mer strategiskt kommunikationsarbete avseende internationell facklig verksamhet som naturligt kopplar samman de internationella insatserna med förbundens förtroendevalda och medlemmar. När fler förstår och kan ta del av hur den globala utvecklingen är kopplad till vår vardag, kan vi i förlängningen öka förståelsen för fackligt arbete transnationellt via samverkan med andra förbund samt påverkan och förhandling med multinationella företag och stater.

Att som facklig medlem också vara en del av världens största folkrörelse bör lyftas samtidigt som kommunikation om våra internationella insatser och framgångar ger oss möjlighet att på hemmaplan aktualisera de grundläggande fackliga rättigheterna som i dag ofta tas för givet på svensk arbetsmarknad. I detta ligger även att lyfta fram den svenska partsmodellen som plattform och motor för trygghet, utveckling och samverkan mellan parterna i jämförelse med andra länder där de mest grundläggande mänskliga rättigheterna i arbetslivet inte ens ratificerats.

LOs internationella prioriteringar – slutsats

LOs INTERNATIONELLA ARBETE tar sitt avstamp i LOs övergripande prioriteringar om att investera för jämlikhet, det goda arbetet samt organisera eller dö. För att uppnå dessa mål inom det internationella arbetet är det avgörande att LO och förbunden är välkoordinerade och utgår från de gemensamma prioriteringarna. Prioriteringarna bör få ökad relevans, vara mätbara samt återkommande följas upp med förbunden.

- LOs och förbundens internationella arbete främjar förbundens medlemsnytta.
- LOs och förbundens internationella arbete ska påverka politiken i en riktning som främjar medlemmarnas intressen.
- LO ska utveckla och driva politiska prioriteringar i koordination med förbunden gentemot relevanta aktörer.
- LOs och förbundens internationella arbete verkar solidariskt för en global demokratisk, jämlik och jämställd utveckling.
- LOs och förbundens utvecklingsprojekt genomförs och utgår från LOs internationella strategi i relation till det behov som finns i omvärlden.
- LO och förbunden arbetar aktivt för att fortsatt inneha ledande förtroendepositioner inom den internationella fackföreningsrörelsen med syfte att främja svenska arbetares intressen internationellt.
- LO och förbunden samverkar med civilsamhället i relevanta frågor.
- LO och förbunden driver gemensamt frågan om rättvis och hållbar omställning.
- LO och förbunden genomför nationella kommunikativa insatser för att öka engagemanget för internationella fackliga frågor hos medlemmarna.
- LO och förbunden ska arbeta aktivt för att påverka svenska företag och arbetsgivare för att agera för att respektera grundläggande fackliga rättigheter i Sverige samt internationellt.

LOs Internationella strategi 2021–2025

– ökad medlemsnytta genom stärkt fackligt inflytande

Fokusområden

Arbetstagares rättigheter

- Rätten att organisera sig fackligt och förhandla kollektivt är okränkbar.
- Fria fackföreningar utgör grunden för att uppnå fler och bättre arbeten.
- Medverka inom befintliga strukturer för att påverka beslutsfattare.

Jämlikhet

- En global ekonomisk modell som främjar ekonomisk jämlikhet.
- En rättvis och inkluderande globalisering som främjar goda arbetsvillkor.
- En demokratisk utveckling för inkludering mot nationalism och högerpopulism.

Jämställdhet

- Jämställdhetsfokus i alla aktiviteter som strategin utgår från.
- Kvinnors arbetskraftandel ska öka.
- Fokus på kvinnors hälsa.
- Kvinnors representation inom fackliga organisationer ska öka.

Klimat och hållbar omställning

- En rättvis klimat- och digitaliseringsomställning.
- Hållbara ekonomiska system.
- Delaktighet inom internationella klimatsatsningar.
- Klimat- och sysselsättningsmål måste uppnås för att omställningen ska vara ekologiskt och socialt hållbar och rättvis.

Medel, metod och verktyg

- Facklig-politisk samverkan
- Samverkan
- Påverkansarbete
- Policyutveckling
- Utvecklingsamarbetet
- Kommunikation

Uppföljning och utveckling

- Årlig uppföljning
- Rapportering
- Utveckling
- Beredning
- Uppdatering

Rapporten beställs från LO-distribution:
lo@strombergdistribution.se
<http://lo.webshop.strd.se>

December 2020
ISBN 978-91-566-3488-8
www.lo.se

OMSLAGSFOTO: Lars Forsstedt